

Ramundsäck

Länsstyrelsen i Södermanlands län | 010 223 40 00 | sodermanland@lansstyrelsen.se

Ramundsäck | Nyköpings kommun | HARO 66000

Bild:

Nedre delen av Ramundsäck . Foto: Naturcentrum.

Projektområde

Ramundsäck (MS_CD: WA94756177 har sin upprinnelse i Lövsjön och rinner i nordöstlig riktning för att vid Ramunds arsele mynna i Bålsjöån, som i sin tur är ett biflöde till Vretaån. Vretaån tillsammans med Ålbergaån bildar Kilaån längre ner i avrinningsområdet. Bäckens slingrar sig fram genom skogs- och våtmarker. Det förekommer en hel del kalhyggen i närmiljö och omgivning. Ramundsäck är däremot relativt opåverkad av människan vad gäller omgrävningar och rensningar jämfört med andra vattendrag i Södermanland. Vattnet är strömmande i den sydöstra delen där fallhöjden är högre och bottarna mer blockrika, för att blir mer lugnflytande och meandrande längre nedströms där bottarna är mer sandrika. Bäckens har höga naturvärden och hyser bl.a. flodnejonöga och öring. Kilaån längre nedströms är ett Natura 2000-vattendrag och hyser den tjockskaliga målarmusslan. Fjällmossen som Ramundsäck rinner/silar igenom är relativt opåverkad av dikningar och är ett Natura 2000-område.

Länsstyrelserna

Orsak till åtgärder

Ramundsäck är påverkad av både försurning och låga flöden/uttorkning. Dessa båda faktorer påverkar öringbetåndet och yngelproduktionen negativt. År 2019 kunde elfiskelokalerna i bäcken inte provfiskas överhuvudtaget, eftersom den var nästan helt uttorkad. Vattenförekomsten klassas till måttlig status för försurning baserat på lågt pH och alkalinitet. Medel-pH ligger under 6,0. Vattnet har dålig förmåga att stå emot försurning. Lövsjön uppströms vattenförekomsten kalkas men kalkpåverkan når inte Ramundsäck även om viss påverkan kan ses i de övre delarna av vattenförekomsten. Det låga vattenflödet i Ramundsäck gör att det är svårt att kalka ån på traditionellt sätt. För att förbättra pH-värdena samt ge öringen bättre förutsättningar till en lyckad yngelproduktion, har tidigare kalklekgrus lagts ut på ett antal lokaler. Enligt Daniel Palm (SLU) ger en inbandning av kalkgrus i naturligt lekgrus en pH-höjning i bottenvattnet som varar i ca 5 år. Mer än 5 år har gått sedan kalkgrus lades ut i Ramundsäck och det behöver vara en återkommande åtgärd för att upprätthålla värdena i bäcken. Metoden biotopkartering av vattendrag har använts för att kartlägga påverkan på vattenbiotoperna.

Vad vi vill förbättra

Målet är i första hand att förbättra försurningsstatusen samtidigt som statusen för de biologiska parametrarna förbättras, framförallt fisk. Vi förväntar oss att åtgärderna skapar bättre livsmiljöer för vattendragslevande arter och på sikt ger en ökad rekrytering av stationär öring. I andra hand utreda möjliga åtgärder för att få till förbättrade vattenflöden i Ramundsäck.

Planerade åtgärder och aktiviteter

I planeringsarbetet ingår att utifrån biotopkarteringar och tidigare åtgärd i form av utläggning av kalklekgrus samt utifrån Daniel Palms rekommendationer välja ut lämpliga lokaler för utläggning av kalklekgrus, förankra åtgärder och söka nödvändiga tillstånd. Totalt kommer kalklekgrus läggas ut på 10-20 lokaler fördelat i vattenförekomsten som är ca 4 kilometer lång. Eventuellt är detta inte tillräckligt i vatten som har låga tätheter öring utan även andra åtgärder kan krävas som modifiering av uppväxthabitat, vuxenfisk habitat och fiskreglering. Detta kan behöva utredas i samband med detta projekt. Samtidigt behöver en utredning genomföras för att se vad som orsakar de låga flödena och om det är möjligt att åtgärda.

De aktiviteter som planeras är i huvudsak:

- Detaljplanering av åtgärden inklusive urval av lokaler för utläggning av kalklekgrus
- Utläggning av lekgrus på lämpliga lokaler
- Utredning om modifiering av uppväxthabitat, vuxenfisk habitat och fiskreglering eller annat behövs samt ta fram åtgärdsförslag.
- Utredning av de låga flödena samt ta fram åtgärdsförslag.

Planerad uppföljning

Åtgärden kommer att följas upp genom vattenkemiska och biologiska undersökningar inom regional kalkeffektuppföljning. Detta kommer framförallt att ske genom pH-mätningar, bottenfauna, elfiske och eventuellt analys av kiselalger.

I samverkan med

Projektet kommer ske i samverkan med Nyköpings kommun. Att berörda fastighetsägare/fiskerättsägare är med på projektet är en förutsättning samt att relevanta tillstånd erhålls.

Länkar

Palm, D.(manus). Inblandning av kalkgrus i lekbottnar för öring (*Salmo trutta* L.). SLU Institutionen för Vilt, Fisk och Miljö.

Länsstyrelsen i Södermanland. Biotopkartering i Kilaåns avrinningsområde 2019 – Statusklassning och åtgärdsförslag för elva vattenförekomster. Opublicerad.

Länsstyrelsen i Södermanland. Regional åtgärdsplan för kalkning 2020-2025. Arbetsmaterial.

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund. Elfiske i elva sörmländska vattendrag 2019.